

Patent- och marknadsdomstolen

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
Enheten för familjerätt och allmän
förmögenhetsrätt

Europeiska kommissionens förslag till förordning om bekämpande av sena betalningar vid sena handelstransaktioner

Dnr Ju2023/02232

Patent- och marknadsdomstolen vid Stockholms tingsrätt har granskat Europeiska kommissionens förslag med utgångspunkt i de intressen som domstolen har att beakta.

Patent- och marknadsdomstolen konstaterar att frågan om sena betalningar har varit föremål för debatt under en längre tid och att det finns skilda synpunkter på hur aktiv lagstiftaren bör vara i denna fråga, vilken inrymmer en tydlig politisk dimension.

Ur ett domstolsperspektiv noterar Patent- och marknadsdomstolen att kommissionens förslag innehåller ett flertal nyheter i förhållande till svensk rätt. Det gäller inte minst den tvingande betaltiden om högst 30 dagar respektive förslaget om att en nationell tillsynsmyndighet bl.a. ska kunna intervensera i en privaträttslig tvist och avkräva den ena parten betalning av dröjsmålsränta (artikel 3 resp. 14). Mot bakgrund av det stora antalet handelstransaktioner som sker dagligen inom Sverige och EU kan med fog antas att förslaget kommer få stora och svåröverblickbara konsekvenser om det blir verklighet i nuvarande form. Förslaget innebär ett ingrepp i avtalsfriheten och den fria partsviljan, vilka utgör grunden för det marknadsekonomiska systemet. Ett system byggt på avtalsfrihet har den fördelen att näringslivet ofta ligger långt före lagstiftaren när

det gäller olika avtalsformer och betalningslösningar. En tvingande lagstiftning genom EU-förordning har den nackdelen att instrumentet med nödvändighet kommer att bli allmänt hållet i frågor som ofta är mycket komplexa och ställda under ständig förändring. Den snabba utvecklingen av olika avtals- och betalningslösningar innebär en klar utmaning att genom en EU-förordning lagstifta på området. Om så sker riskerar det i sin tur att föra med sig ett ökat antal tvister om tolkningen av förordningen, en tolkning som ytterst ankommer på EU-domstolen. Som framhålls i Regeringskansliets faktapromemoria skulle förslaget också medföra att gällande nationella regler behöver ändras i flera avseenden. Domstolen delar därmed den preliminära svenska ståndpunkten att valet av instrument behöver analyseras närmare.

Patent- och marknadsdomstolen vill avslutningsvis framhålla följande. Mot bakgrund av förslagets ingripande karaktär finns en klar risk för en ökad måltillströmning för domstolarna, i vart fall under en övergångsperiod. Domstolen ser därför positivt på intentionen att främja alternativa tvistlösningsmekanismer.

Detta yttrande har beslutats av chefsrådmannen Malou Lindblom samt rådmännen Carl Rosenmüller (referent) och Josefin Park efter föredragning av tingsnotarien Rebecka Larsson.

Malou Lindblom

Rebecka Larsson